

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Směnka - nesměnka: směnka pozměněná (zfalšovaná)

Směnka je cenným papírem s vysoce variabilním obsahem. Směnečné právo je sice vysoce formální a požadavky na obsah směnk jsou vcelku striktní, přesto však zákon ponechává účastníkům směnečných vztahů významný prostor pro prosazení autonomie vůle ohledně obsahu směnk. Směnka je skripturou, která se může sestávat jen ze základního směnečného prohlášení - základní směnk, může však obsahovat o celou řadu dalších směnečných prohlášení. Každé ze směnečných prohlášení (včetně základní směnk) se přitom může sestávat jen z jeho podstatných náležitostí a vyskytovat se tak v jeho minimální podobě, nebo může obsahovat směnečné doložky.

Jedním z projevů obsahové variability smének je fakt, že je směnka cenným papírem, jehož znění se v průběhu času může vyvíjet. Na směnku mohou být připojena další směnečná prohlášení. V rámci tématu pozměnění směnk je významné, že již vyhotovená směnečná prohlášení mohou být následně měněna. Změny textu směnk mohou být dovolené (oprávněné) a nedovolené (neoprávněné).

Pozměnění směnk, jež je označováno taktéž jako zfalšování tohoto cenného papíru, je neoprávněnou změnou textu uvedené směnečné listiny.

Pozměněná směnka zpravidla vykazuje znaky formálně platné směnk. Existence a obsah směnečných závazků podpisatelů takové směnečné listiny však nejsou zřejmé na „první dobrou“. V souvislosti s pozměněnou smenkou se naskýtá hned několik otázek: Je zfalšovaná směnka smenkou? Je pozměněná směnka pravou smenkou? Jsou osoby podepsané na pozměněné směnce z této směnečně zavázány? Jsou-li osoby podepsané na zfalšované směnce směnečně zavázány, jsou zavázány podle textu původního nebo textu změněného? Jaký je právní režim pozměněné směnk a uplatnění směnečného nároku, jenž je ze směnk, jejíž text byl neoprávněně změněn, dovozován?

1. Padělání a pozměnění listiny, směnk nebo dalšího směnečného prohlášení

V souvislosti s neoprávněným vytvořením směnk a s nedovolenými zásahy do textu směnk jsou používány pojmy padělání, pozměnění a zfalšování směnk, když mám za to, že jim mnohdy není přisuzován správný obsah. Není tudíž zdaleka od věci si obsah těchto pojmů vyjasnit. Výrazy „padělání“, „pozměnění“ a „zfalšování“ jsou často vnímány jako synonyma, případně jako slova s obdobným obsahem. Mezi paděláním a zfalšováním (pozměněním) směnk však existují zásadní rozdíly. Padělání je faktickým krokem, který se děje cestou vytvoření nové listiny (případně nového písemného právního jednání), zfalšování (pozměnění) spočívá v úpravě již existující listiny (případně nového písemného právního jednání).^[1]

V intencích směnečného práva lze výše uvedenou definici precizovat tak, že paděláním směnk je vytvoření nové směnk a pozměnění směnk spočívá v úpravě obsahu již existující směnk. Pozměnění a zfalšování směnk jsou synonyma, přičemž výraz pozměnění je užíván aktuálně, s pojmem zfalšování je možné se setkat zejména ve starší literatuře.^[2]

Pozměnění směnk spočívá v neoprávněné úpravě (v neoprávněném zásahu do) již existující směnk.

Zfalšování nemá (až na jednu dále uvedenou výjimku) vliv na základní status směnečné listiny -

pozměněná směnka zůstává směnkou a pozměněná „nesměnka“ zůstává „nesměnkou“. Uvedenou výjimku představuje změna textu směnky, která má za následek odstranění některé z podstatných náležitostí směnky. Je-li z textu směnky odstraněna některá z podstatných náležitostí základního směnečného prohlášení, přestává být směnka v důsledku této destrukční změny textu směnkou.

2. Pravá a nepravá listina, pravá a nepravá směnka

Nepravá je listina, jež postrádá obsahovou autenticitu, nebo listina, která je „kryta“ nepravým podpisem (obsahuje nepravý podpis) původce (autora) písemnosti. Uvedenou charakteristiku je namíste aplikovat i na směnky. **Nepravá je směnka, kterou její deklarovaný původce nepodepsal nebo kterou podepsal nikoli jako směnkou nebo blankosměnkou s tím, že text směnky byl do této neoprávněně začleněn. Za nepravou je třeba považovat padělanou směnkou.**

Autenticita pozměněné směnky je taktéž zasažena, neboť po změně textu směnky zůstává původní jen nezměněná část tohoto cenného papíru, základ listiny a listina jako taková zůstává původní a originální, pozměněnou směnkou je tak namíste považovat za pravou, byť s výhradou.

3. Směnka, základní směnka a další směnečná prohlášení

Pozměnění (zfalšování) se může týkat směnky jako listiny i některého směnečného prohlášení, které je na směnce vyhotoveno. Směnka je cenným papírem s modulárním obsahem. Tento cenný papír může sestávat jen z jednoho písemného právního jednání, kterým je základní směnečné prohlášení výstavce – základní směnka, nebo může obsahovat více směnečných prohlášení.[\[3\]](#)

Neodmyslitelnou částí, tedy esenciálním předpokladem existence směnky, je základní směnka. Jedná se o směnečné prohlášení výstavce tohoto cenného papíru. Základní směnka je hlavním a určujícím směnečným prohlášením, jehož vyhotovení je v drtivé většině případů prvotním počinem, jenž směřuje ke vzniku směnky jako cenného papíru.[\[4\]](#) Základní směnka se sestává z podstatných náležitostí tohoto cenného papíru, jež jsou uvedeny v čl. I. § 1 (v případě cizí směnky) nebo čl. I. § 75 (v případě vlastní směnky) zákona č. [191/1950](#) Sb. směnečného a šekového, dále rovněž „ZSŠ“ (s výjimkou údaje data splatnosti, které za podstatnou náležitost směnky považovat nelze) a z případných směnečných doložek – nepodstatných náležitostí.

Součástí směnky mohou být i další směnečná prohlášení (akcept, rukojemská prohlášení, indosamenty, kvitance). Pokud je směnka tvořena jen základním směnečným prohlášením výstavce, platí, že obsah směnky tvoří jen základní směnka. Byla-li směnka opatřena dalšími směnečnými prohlášeními, je obsah tohoto cenného papíru určen jednak základní směnkou, jednak těmito dalšími směnečnými prohlášeními.

4. Pozměnění (zfalšování) směnky a dalších směnečných prohlášení

Alfou a částí omegy směnky (někdy i celou omegou) je základní směnečné prohlášení výstavce, tedy základní směnka. Další směnečná prohlášení představují důležitou, a někdy i základní součást směnky, přesto platí pravidla, že směnka se rovná základní směnkou s tím, že tato je nebo není doplněna o další směnečná prohlášení. Za pozměněnou směnkou je tudíž namíste považovat jen směnkou, jejíž základní směnka byla dodatečně neoprávněně pozměněna.

Je-li zfalšováním dotčeno některé z dalších směnečných prohlášení, nejedná se o pozměněnou směnkou, neboť esenciální základ tohoto cenného papíru, kterým je základní směnka, zůstal zachován ve své původní podobě, ale o směnkou s pozměněným (zfalšovaným) dalším směnečným prohlášením.

5. Možné kombinace původních a pozměněných směnečných prohlášení

Z hlediska zachování preciznosti označení nekorektních jevů je třeba rozlišovat mezi pozměněnou směnkou a směnkou s pozměněným dalším směnečným prohlášením. Lze se setkat s několika možnými kombinacemi pozměněných směnečných prohlášení - s původní základní směnkou, na níž je vyhotoveno pozměněné další směnečné prohlášení (nebo i několik pozměněných dalších směnečných prohlášení), s pozměněnou směnkou, která se sestává jen ze základní směnky, s pozměněnou základní směnkou, na níž se nachází původní další směnečná prohlášení nedotčená změnou a s pozměněnou základní směnkou, jež je opatřena pozměněným dalším směnečným prohlášením (několika pozměněnými dalšími směnečnými prohlášeními). Uvedené doplňují tak, že na původní i zfalšované směnce se může nacházet libovolná kombinace původních a pozměněných dalších směnečných prohlášení.

6. Pozměnění (zfalšování) směnky a dalších směnečných prohlášení

Pozměnění (zfalšování) textu směnky nebo dalšího směnečného prohlášení je třeba považovat za jednu z několika možných podob zásadní nedovolené manipulace se směnečnou listinou.^[5] Zfalšováním může být změněn text základní směnky i dalšího směnečného prohlášení.

Pozměnění základní směnky, které budu dále označovat rovněž jako **pozměnění směnky, má povahu neoprávněné změny textu směnky. Jedná se o neoprávněnou modifikaci již existující základní směnky, která se projevuje změnou textu tohoto cenného papíru. Pozměnění směnky má tři základní pojmové znaky:**

- nedovolená
- změna textu
- směnky.

Aby bylo možné uvažovat v intencích neoprávněné změny textu směnky, musí modifikovaná listina v okamžiku uskutečnění zásahu do její vnější podoby vykazovat znaky formálně platné směnky. Jen v takovém případě je totiž naplněn základní výchozí předpoklad, že se změna týká směnky.

Za zfalšování textu dalšího směnečného prohlášení lze považovat neoprávněnou změnu dalšího směnečného prohlášení, které je vyhotoveno na formálně platné směnce.

Změny směnky mohou mít různou podobu. Může se jednat o změnu, která ovlivňuje výsledný text směnky, v úvahu připadají i modifikace směnky, které výsledné znění tohoto cenného papíru neovlivní. Právně relevantní jsou změny textu směnky. Změna textu směnky může spočívat v doplnění textu, odstranění textu, odstranění části textu nebo úpravě existujícího textu uvedeného cenného papíru, případně v kombinaci uvedených změn - například o překrytí původního textu, na nějž byl doplněn nový text.^[6] Specifickou podobu zásahu do směnky představuje přeškrtnutí textu ve směnce. Přeškrtnutí textu ve směnce může mít vliv na obsah směnečného vztahu, může však být i právně irelevantní.^[7] Změna směnky může mít i podobu doplnění bezvýznamného grafického projevu - například obrázku, symbolu, otisku prstu nebo jiné části těla. Tyto zásahy do směnky jsou v drtivé většině případů právně bezvýznamné, neboť postrádají relevantní právní účinky (ledaže by jimi byl překryt text směnky nebo část textu směnky v takové intenzitě, že by tento byl ze směnky fakticky odstraněn).

Změny textu směnky mohou být uskutečněny v modu dovoleného (neoprávněného) nebo nedovoleného (oprávněného) zásahu do vnější podoby tohoto cenného papíru. Za dovolenou změnu textu směnky je třeba považovat vyplnění blankosměnky, jež má podobu směnky

s doplnitelným obsahem,[\[8\]](#) zákonem předvídané přeškrtnutí textu směnky nebo připojení dalšího směnečného prohlášení na směnku.

Za pozměnění směnky lze považovat jen neoprávněnou (nedovolenou) změnu textu tohoto cenného papíru.

7. Právní režim změny textu směnky

Právní regulace změny textu směnky je obsažena v ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ, jež uvádí: *„Byl-li změněn text směnky, jsou ti, kdož se podepsali na směnku po této změně, zavázáni podle změněného textu; ti, kdož se podepsali dříve, jsou zavázáni podle textu původního.“*

Jak jsem již uvedl výše, lze změny textu uskutečnit různým způsobem. **Z hlediska právních dopadů předmětného zásahu do textu směnky není podstatné, zda byla úprava provedena doplněním, přepsáním, pozměněním, vymazáním, vizuálním znepřístupněním (trvalým překrytím) nebo přeškrtnutím textu, anebo oddělením části směnky.**[\[9\]](#) Právní dopady manipulace s textem směnky nejsou ovlivněny faktem, kým byla změna textu směnky uskutečněna.

Pravidlo zakotvené ustanovením čl. I. § 69 ZSŠ dopadá na změny textu základní směnky i na změny textu dalších směnečných prohlášení; týká se změny podstatných náležitostí i směnečných doložek.

Právní režim sui generis má destrukční změna textu směnky, kterou lze charakterizovat tak, že listina přestává být v důsledku předmětné úpravy textu směnkou. Následky destrukční modifikace textu směnky je třeba posuzovat v intencích ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ, v uvedené situaci se však uplatní i ustanovení čl. I. § 90 ZSŠ, které implikuje možnost umoření zničené směnky.[\[10\]](#) **Ztratí-li směnka v důsledku destrukční změny jejího textu (poté, co je ze znění tohoto cenného papíru odstraněna některá její podstatná náležitost) svoji základní charakteristiku a přestane vykazovat znaky formálně platné směnky, je namíste postupovat v intencích ustanovení čl. I. § 90 ZSŠ a navrhnout listinu - zničenou směnku k umoření.**

Právní režim zakotvený v ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ lze na směnku zničenou odstraněním některé její podstatné náležitosti aplikovat jen přiměřeně, a to tak, že: ten, kdo se na listinu podepsal poté, co uvedená směnečná listina pozbyla charakteristiku a právní režim směnky v důsledku odstranění některé podstatné náležitosti tohoto cenného papíru, je zavázán podle jejího znění k okamžiku připojení podpisu - tedy směnečně zavázán není, protože ke vzniku směnečného závazku je třeba připojení podpisu na formálně platnou směnku. Podpisatel, který se podepsal v okamžiku, kdy předmětná destruovaná směnka byla směnkou, není po dobu, kdy listina není směnkou, z této zavázán, přesto, že to určuje ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ, protože z nesměnky nemůže být nikdo směnečně zavázán. Existenci směnečného závazku podpisatele zničené směnky (zničené odstraněním některé z podstatných náležitostí tohoto cenného papíru) brání neexistence směnky. Plné aplikaci právního režimu, jenž je zakotven v ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ, na právní postavení podpisatele následně zničené směnky musí předcházet umoření takové směnky. Je-li směnka, která byla zničena destrukční změnou textu (odstraněním některé podstatné náležitosti) následně umořena, obnovuje se směnečný závazek uvedeného směnečného dlužníka, který se na zničenou směnku podepsal před eliminací některé z podstatných náležitostí tohoto cenného papíru, tedy v době, kdy tato byla směnkou.

Právní režim změny textu směnky, jenž je vymezen v ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ, nedopadá ani na vyplnění blankosměnky (viz ustanovení čl. I. § 10 ZSŠ), neboť přeměna směnečného blanketu na

úplnou směnku jejím vyplněním není změnou textu, ani na oprávněné doplnění domicilu příjemcem při akceptu (viz ustanovení čl. I. § 27 ZSS), které je účinné i vůči výstavci. Za oprávněné je třeba považovat i změny provedené výstavcem v době před emisí tohoto cenného papíru (v době, kdy směnku po jejím vystavení nevydal remitentovi).

Jak jsem již uvedl výše, za specifickou změnu textu směnky je třeba považovat přeškrtnutí textu ve směnce. Přeškrtnutí textu směnky je vůči podpisatelům směnky, kteří se na tuto podepsali před škrtnutím textu, účinné pouze v případě, že je provedeno na základě relevantní úpravy přeškrtnutí textu v zákoně, když k diskusi je závěr, zda jsou právní účinky přeškrtnutí textu ve směnce závislé na faktu, zda se škrtnutí textu uskutečnilo oprávněně, tedy osobou k tomu oprávněnou, a v čase k tomu určeném. Ohledně právních následků přeškrtnutí textu směnky opětovně odkazují na článek Směnka s přeškrtnutými údaji či směnečnými prohlášeními.[\[11\]](#)

8. Právní následky změny textu směnky

Obsah, charakter i rozsah závazků směnečných dlužníků, kteří se podepsali na tutéž směnku, nemusí být stejný. Funkčně dané difference v závazcích jednotlivých podpisatelů směnky, které vyplývají z rozdílného postavení dlužníků ve směnečném vztahu a z rozdílného obsahu původních směnečných prohlášení, jsou kumulovány rozdíly, jež jsou způsobeny změnou textu směnky. Je-li změněn text směnky a tato je následně podepsána dalšími podpisateli, odpovídají ve svých důsledcích směnečné závazky jednotlivých podpisatelů uvedeného cenného papíru faktu, že předmětná směnečná listina v průběhu času z hlediska jejího znění doznala změny.

Mechanismus působení změn textu směnky na obsah směnečného vztahu, který je aktuálně zakotven v ustanovení čl. I. § 69 ZSS, má následující podobu: směnečný závazek každého podpisatele směnky je bezprostředně odvozen od stavu směnky, ve kterém se tato nacházela v okamžiku, kdy předmětný podpisatel na směnku se změněným textem vyhotovil podpis. Podpisatel směnky je tedy směnečně zavázán podle textu, který směnka obsahovala, v okamžiku, kdy se ten, kdo je na směnce podepsán, na směnku podepsal.

Směnku, jejíž text byl změněn, je při posuzování obsahu směnečného závazku jednotlivých podpisatelů této směnečné listiny namíste vnímat jako soubor tolika virtuálních směnek, kolik bylo uskutečněno změn textu tohoto cenné papíru. Směnku, jejíž text byl upraven, je třeba považovat za imaginární soubor tolika směnek, kolik se uskutečnilo změn jejího textu. **A směnečný závazek podpisatele tohoto cenného papíru, je třeba posuzovat podle té virtuální směnky, která odpovídá znění předmětné směnečné listiny, jež tato vykazovala v okamžiku, kdy ji předmětný podpisatel podepsal.**

Pravidlo, podle něž je směnečný dlužník ze směnky, jejíž text byl změněn, zavázán podle znění uvedeného cenného papíru k okamžiku, kdy jej podepsal, se projevuje nejen v rovině obsahu směnečného závazku, ale i v rovině existence či neexistence tohoto závazku. Pokud směnka v okamžiku, kdy byla podepsána, měla takový obsah, z něž vyplývá, že nezakládá směnečný závazek podpisatele, není osoba, která se na směnku podepsala, z této směnečně zavázána.

Jelikož podpisatel směnky vychází z textu listiny, který tato obsahuje v okamžiku připojení jeho podpisu, projevuje ten, kdo směnku podepisuje, vůli být směnečně zavázán tak, jak vyplývá z obsahu podepisované směnky. Právní režim změny textu směnky je koncipován s cílem znemožnit, aby osoba, která se na směnku podepsala, byla zavázána podle dodatečně změněného textu směnečné listiny, neboť následná modifikace směnečného závazku směnečného dlužníka, jež by byla způsobena dodatečnou změnou textu tohoto cenné papíru, že směnečný závazek dotčeného směnečného dlužníka neodpovídá vůli, kterou tento projevil podepsáním směnky. Pravidlo, podle něž se obsah

směnečného závazku směnečného dlužníka odvíjí od textu směnky, který tato obsahovala v okamžiku připojení jeho podpisu na uvedenou směnečnou listinu, vytváří právní uspořádání relace obsahu směnečného závazku a znění směnky, v jejímž rámci obsah směnečného závazku směnečného dlužníka odpovídá vůli, kterou projevil připojením podpisu na směnku.

Změna textu směnky je vůči osobě, která směnku podepsala před modifikací textu této směnečné listiny, neúčinná. Naopak podpisatel směnky, který se na uvedený cenný papír podepsal po doplnění textu, je zavázán podle nového znění předmětné směnečné listiny.

Podpisateli směnky neschází právo odvolávat se na původní text směnky, byl-li tento změněn před připojením jeho podpisu, ani na pozdější text směnky, byl-li tento změněn po připojení jeho podpisu. Obdobné je to s obsahem směnečné pohledávky. Pohledávka směnečného věřitele vůči směnečnému dlužníkovi, která je vtělena do směnky, jejíž text byl změněn, se řídí zněním tohoto cenného papíru k okamžiku, kdy předmětný dlužník směnku podepsal.

Působení pravidla, jež je zakotveno v ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ, relativizují dvě výjimky. Jednu z nich jsem již zmínil výše. Pokud se kdokoli podepíše na směnku, a tato následně přestane být v důsledku destruktivní změny jejího textu směnkou (zpravidla z důvodu odstranění některé z podstatných náležitostí), měl by být v důsledku právního režimu, jenž vyplývá z čl. I. § 69 ZSŠ, směnečně zavázán podle původního textu. Protože však směnka přestala být na základě uvedené změny směnkou, nemůže být z této až do okamžiku jejího umožnění směnečně zavázán nikdo. Působení právního pravidla, které je dáno ustanovením čl. I. § 69 ZSŠ, se tudíž odkládá až do doby umožnění zničené směnky. Další výjimku z mechanismu časového průběhu a následků změny textu směnky, v jehož rámci je každý podpisatel směnky zavázán podle textu, který tato obsahovala v okamžiku připojení rozhodného podpisu, představuje situace, kdy je podpisatel směnky zavázán podle změněného textu, přestože uvedený cenný papír podepsal před úpravou textu. Směnečný dlužník je zavázán podle změněného textu směnky v případě, že úpravu textu směnečného prohlášení, které svým podpisem autorizuje, změnil dříve, než směnku emitoval nebo vrátil jejímu majiteli.[\[12\]](#)

8.1 Právní následky pozměnění základní směnky a/nebo dalšího směnečného prohlášení

K právním následkům pozměnění považuji za nezbytné uvést, že jsou stejné jako právní následky změny textu směnky. Zfalšování směnky je změnou textu směnky (základní směnky nebo dalšího směnečného prohlášení) s tím, že se jedná o změnu nedovolenou. Nicméně pro pozměnění směnky platí, že ten, kdo se na směnku podepsal před jejím pozměněním, je z této zavázán podle původního textu, a ten, kdo se na uvedený cenný papír podepsal po neoprávněné změně textu, je směnečně zavázán podle textu zfalšovaného (pozměněného).

8.2 Otázka platnosti pozměněných směnečných prohlášení

Neoprávněná změna směnečného prohlášení je významným zásahem do písemného právního jednání, považuji tudíž za nezbytné vyjasnit otázku platnosti základní směnky a dalších směnečných prohlášení, které byly zasaženy falšováním.

8.3 Materiální a formální neplatnost směnečných prohlášení

Ve směnečném právu se setkáváme se specifickým, které spočívá v klasifikaci neplatnosti směnečných prohlášení na formální a materiální. Nemohu tudíž nezařadit stručný exkurs do problematiky formální a materiální neplatnosti směnečných prohlášení. Směnečná doktrína rozlišuje mezi formální a materiální neplatností směnečných právních jednání (tzv. směnečných prohlášení).[\[13\]](#) Fakt, zda je neplatné směnečné prohlášení (tedy i základní směnka) stíženo formální nebo materiální neplatností, má zásadní vliv na právní následky předmětného neplatného

směnečného prohlášení i na právní následky dalších směnečných prohlášení připojených na tutéž směnku.

8.4 Materiální neplatnost směnečných prohlášení

Materiální neplatnost směnečného prohlášení je způsobena takovou vadou tohoto směnečného písemného právního jednání, která není patrná z jeho textu.[14] ZSŠ konstatuje nezávaznost podpisu, jímž je autorizováno materiálně neplatné směnečné prohlášení. Pojem nezávaznost je některými autory vztahován nejen k podpisu, ale i k samotnému materiálně neplatnému směnečnému prohlášení.[15] Materiální neplatnost tak lze označit i jako nezávaznost směnečného prohlášení.

8.5 Formální neplatnost směnečných prohlášení

Formální neplatnost směnečného prohlášení je způsobena skutečností, která je přímo seznatelná (patrná) z textu tohoto směnečného písemného právního jednání. Formální neplatnost směnečného prohlášení je tedy zřejmá přímo z textu směnky.

8.6 Právní následky materiální a formální neplatnosti směnečných prohlášení

Formální neplatnost směnky nebo dalšího směnečného prohlášení má širší a intenzivnější dopady na obsah směnečného vztahu. Vykazuje totiž potenciál negativně ovlivnit existenci směnečných závazků podpisatelů dalších směnečných prohlášení. Formální neplatnost základní směnky způsobuje, že z tohoto cenného papíru není nikdo směnečně zavázán. Formální neplatnost dalšího směnečného prohlášení způsobuje, že není směnečně zavázán podpisatel tohoto směnečného právního jednání a podpisatelé akcesorických směnečných prohlášení, které jsou funkčně spjaty s předmětným formálně neplatným směnečným prohlášením - například formální neplatnost akceptačního prohlášení má za následek, že vedle příjemce není směnečně zavázán avalista, který směnku směnečně zaručil (avaloval) za příjemce.

Materiální neplatnost základní směnky a dalších směnečných prohlášení působí jen „interně“ - ovlivňuje existenci směnečného závazku podpisatele materiálně neplatného směnečného prohlášení, směnečné závazky podpisatelů dalších směnečných prohlášení ve směnečném vztahu nijak neovlivňuje. Je-li tedy základní směnka materiálně neplatná - například z důvodu nepravosti podpisu jejího výstavce, není z tohoto cenného papíru směnečně zavázán výstavce, existenci směnečných závazků dalších podpisatelů směnky (příjemce, avalistů, indosantů), však uvedená materiální neplatnost základní směnky nijak neovlivňuje.

8.7 Platnost pozměněných směnečných prohlášení

Pozměnění směnečného prohlášení nemá samo o sobě vliv na jeho platnost. Vnese-li neoprávněná změna textu základní směnky do jejího textu takový údaj, který má za následek neplatnost tohoto směnečného prohlášení, je základní směnka neplatná z důvodu, že obsahuje nepřípustný údaj (například nedovolený údaj data splatnosti) nebo nepřípustnou kombinaci údajů (směnka obsahuje dva rozdílné údaje místa splatnosti). Je-li v důsledku pozměnění textu základní směnky odstraněna některá z podstatných směnečných náležitostí, přestává být předmětný cenný papír smenkou. Je tomu tak ovšem z důvodu, že výsledný text dotčené směnečné listiny neobsahuje nejméně jednu podstatnou náležitost směnky, nikoli proto, že byla směnka dotčena neoprávněným zásahem do jejího textu. A obdobné je to s dalšími směnečnými prohlášeními. Pozměnění směnky tedy může zprostředkovaně způsobit formální neplatnost směnečného prohlášení, samotný fakt, že směnečné prohlášení bylo

zfalšováno, však formální platnost základní směnky nebo dalšího směnečného prohlášení neovlivňuje.

Neoprávněná změna textu základní směnky nebo dalšího směnečného prohlášení není zákonem přímo spojována s neplatností tohoto směnečného písemného jednání, ani bezprostředně neovlivňuje existenci směnečného závazku podpisatele zfalšovaného směnečného prohlášení. Skutečnost, že směnečné prohlášení bylo pozměněno, nemá negativní vliv ani na materiální platnost tohoto směnečného písemného jednání.

Pozměnění směnečného prohlášení tudíž nemá bezprostřední vliv ani na formální, ani na materiální platnost těchto směnečných písemných právních jednání.

Existence a obsah směnečného závazku však zdaleka ne vždy reflektují aktuální znění směnky. Zfalšované směnečné prohlášení tedy může být formálně i materiálně platné, bez právních následků však neoprávněná změna tohoto písemného směnečného jednání nezůstává. Podpisatel je ze zfalšované směnky směnečně zavázán (pokud neexistují relevantní překážky vzniku a trvání jeho směnečného závazku) podle znění předmětné směnečné listiny, které tato vykazovala v okamžiku, kdy na ni připojil podpis směnečný dlužník (nebo jen podpisatel směnky). Směnečné právo tak na změnu textu směnky (tedy i její pozměnění) nereaguje neplatností zfalšovaného směnečného prohlášení, ale relativizací existence a obsahu směnečného závazku, když je činí závislými na znění směnky k okamžiku připojení podpisu (na předmětný pozměněný cenný papír) podpisatelem, jehož směnečný závazek je posuzován.

8.8 Pozměnění směnečných prohlášení a samostatnost směnečných závazků

S materiální a formální (ne)platností směnečných prohlášení úzce souvisí samostatnost směnečných závazků. Protože zfalšování nezpůsobuje přímo ani materiální, ani formální neplatnost směnečného prohlášení, mohla by se problematika samostatnosti směnečných závazků jevit jako nesouvisející s materií pozměnění směnky. Ve skutečnosti tomu tak ale není, protože zfalšování směnečného prohlášení není prosto právních následků a je nezbytné vyjasnit, nakolik se neoprávněná změna směnečného prohlášení promítá do právního režimu dalších směnečných prohlášení.

Samostatnost směnečných závazků je zakotvena v ustanovení v čl. I. § 7 ZSŠ, které uvádí: *„Jsou-li na směnce podpisy osob, které se nemohou směnečně zavazovat, podpisy nepravé, podpisy vymyšlených osob nebo podpisy, jež z nějakého jiného důvodu nezavazují osoby, které se na směnku podepsaly nebo jejichž jménem byla směnka podepsána, nemá to vliv na platnost závazků ostatních osob na ní podepsaných.“* Uvedené ustanovení zakládá právní režim, v jehož rámci má nezávažnost podpisu vliv pouze na materiální platnost směnečného prohlášení, které je „vadným“ podpisem autorizováno, což znamená, že směnečné závazky jsou samostatné.^[16]

Změna textu směnky (ať dovolená či nedovolená) není „skrytou“ vadou, neboť je zřetelná na první pohled. Přesto je však nezbytné právní režim zakotvený v čl. I. § 7 ZSŠ zohledňovat i při posuzování právních důsledků pozměnění směnečného prohlášení. Ustanovení čl. I. § 7 ZSŠ je třeba vykládat tak, že cokoli se událo se směnečným prohlášením a není z něj patrné, nemá vliv na směnečné závazky podpisatelů dalších směnečných prohlášení vyhotovených na téže směnce. Současně je však nezbytné ustanovení čl. I. § 7 ZSŠ vykládat tak, že při posuzování právních důsledků změn textu směnky (tedy i zfalšování směnky) je prvotní právní režim zakotvený v čl. I. § 69 ZSŠ s tím, že právní následky změny textu směnky, které by bylo možné dovozovat z ustanovení čl. I. § 7 ZSŠ ustupují do pozadí vůči právním následkům, jež vyplývají z ustanovení čl. I. § 69 ZSŠ. **Pravidlo, že důvody neplatnosti směnečného prohlášení, které z tohoto směnečného právního jednání nejsou patrné, nemají vliv na směnečné závazky podpisatelů dalších směnečných prohlášení vyhotovených na téže směnce v případě, že text směnky byl změněn (tedy i pozměněn), se**

uplatní sekundárně a doplňkově až poté, co je na právní důsledky změny textu směnečného prohlášení aplikováno právní pravidlo, že každý podpisatel směnky je z této zavázán podle textu, který směnka obsahovala v okamžiku, kdy ji podpisatel, jehož směnečný závazek je posuzován, podepsal.

9. Pozměnění (zfalšování) blankosměnky

Blankosměnka může být emitována jako zárodek směnky nebo jako směnka s doplnitelným obsahem. Zárodkem směnky je směnečný blanket, který neobsahuje některou podstatnou náležitost směnky. Blankosměnka vyhotovená v podobě směnky s doplnitelným obsahem je směnečná listina, která vykazuje náležitosti formálně platné směnky (tedy obsahuje všechny podstatné směnečné náležitosti), která však byla emitována s předpokladem, že do jejího textu mohou být doplněny další údaje.[\[17\]](#)

Pojmovým znakem falšování základního směnečného prohlášení nebo dalšího směnečného prohlášení je, že neoprávněná změna textu směnečného prohlášení je uskutečněna vůči textu směnky. Pozměnění blankosměnky, která nebyla směnkou a byla jen zárodkem směnky, neboť neobsahuje některou z podstatných směnečných náležitostí, tudíž nelze důvodně považovat za pozměnění směnky.

10. Pozměněná směnka - směnka nebo nesměnka?

Materiální platnost základní směnky není jejím pozměněním dotčena nikdy. Pro posouzení vlivu neoprávněné změny textu základní směnky na formální platnost tohoto směnečného prohlášení je podstatné, jaké je znění tohoto cenného papíru po předmětné změně. Pokud základní směnka po jejím zfalšování obsahuje všechny podstatné směnečné náležitosti a pokud neobsahuje údaj či kombinaci údajů, které by způsobily neplatnost tohoto směnečného prohlášení, jedná se o formálně platnou směnku, ohledně níž neoprávněná změna textu nezpůsobila ani neplatnost materiální.

Na otázku, zda je formálně platná pozměněná základní směnka směnkou, odpovídám, že se jedná o směnku.

Závěr

Směnka patří mezi listiny, které mohou být dotčeny pozměněním a jejichž zfalšování nelze považovat za zdaleka výjimečný jev. Neoprávněná změna textu se může týkat základní směnky, což je jednání, jež je třeba považovat za pozměnění směnky jako celku, nebo některého ze směnečných prohlášení, jež jsou na směnce vyhotovena.

Směnka může být tvořena jedním nebo více směnečnými prohlášeními. Směnka se vždy sestává ze základního směnečného prohlášení výstavce - základní směnky. Vedle základní směnky může tato směnečná listina obsahovat akceptační prohlášení, rukojemské prohlášení, indosament či intervenční akcept, anebo kvitanci.

Za pozměněnou lze považovat směnku, jejíž základní směnka byla dotčena neoprávněnou změnou textu. Vedle pozměněné směnky se může vyskytnout směnka s pozměněným dalším směnečným prohlášením. Pozměněné další směnečné prohlášení může obsahovat jak směnka původní, tak směnka zfalšovaná.

Pozměnění směnky spočívá v neoprávněné změně textu základní směnky. Od pozměnění (zfalšování) směnky je třeba odlišovat padělání tohoto cenného papíru.

Padělání směnky spočívá ve vytvoření nové nepravé směnky. Lze k němu dospět vyhotovením

nepravého podpisu pod text základní směnky, nebo doplněním textu základní směnky nad originální podpis, jehož připojení na listinu nebylo projevem úmyslu emitovat směnku nebo blankosměnku.

Obdobné je to s pozměněním dalšího směnečného prohlášení. Je třeba jej odlišit od padělání dalšího směnečného prohlášení, které lze realizovat doplněním nepravého podpisu pod text dalšího směnečného prohlášení, jež je umístěno na pravé směnce, nebo doplněním textu dalšího směnečného prohlášení k pravému podpisu, který byl pořízen na směnku, aniž by připojení podpisu na směnku bylo spojeno s úmyslem podpisatele opatřit směnku dalším směnečným prohlášením.

Od pozměnění směnky je třeba odlišit neoprávněnou změnu textu zárodku směnky, tedy směnečného blanketu, který v okamžiku padělání nebo pozměnění nebyl směnkou, neboť zfalšování blankosměnky, jež dosud není hotovou směnkou, nenaplnňuje znaky pozměnění směnky.

Pozměněná směnka je v případě, že obsahuje podstatné náležitosti směnky a nevykazuje zjevné nedostatky, s nimiž je spojována neplatnost tohoto cenného papíru, formálně platnou směnkou. Zfalšování směnky nemá mít vliv na materiální platnost základního směnečného prohlášení výstavce směnky. Právní důsledky pozměnění dalšího směnečného prohlášení jsou podobné jako důsledky zfalšování základní směnky, jen se týkají pozměněného dalšího směnečného prohlášení.

Vztah pozměnění směnky a směnečného závazku podpisatele směnečného prohlášení, jež je dotčeno předmětnou neoprávněnou změnou textu předmětné směnečné listiny, lze charakterizovat tak, že podpisatel směnky je z této zavázán podle textu, který tato obsahovala v okamžiku, kdy jí byla podepsána. Z uvedeného pravidla platí několik výjimek; nejvýznamnější z nich lze vymezit tak, že ten, kdo se podepsal na směnku před změnou textu tohoto cenného papíru, která v důsledku změny nebo i následně přestala být směnkou, z této směnečné listiny není směnečně zavázán, přestože v okamžiku připojení podpisu na uvedenou směnečnou listinu z této směnky směnečně zavázán byl, protože bez platné směnky nemůže existovat směnečný závazek žádného podpisatele jakékoli směnečné listiny.

Pozměnění směnky, tedy dodatečná neoprávněná změna tohoto cenného papíru, nemá vliv na její materiální platnost. Pokud neoprávněná změna textu směnky nemá za následek vytvoření takového obsahu směnky, který by způsobil formální neplatnost této směnečné listiny - například odstraněním některé z podstatných směnečných náležitostí, nebo doplněním údaje, který negativně ovlivňuje platnost tohoto cenného papíru (např. nepřípustný údaj místa splatnosti nebo nepřípustný údaj data splatnosti), jedná se o formálně platnou směnku. **Pozměněná směnka je tedy v případě, že vykazuje znaky formálně platné směnky, směnečnou listinou, kterou je namístě považovat za směnku.**

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.,
advokát

[JUDr. Radim Chalupa, Ph.D.](#)

Kuzina 169
679 76 Drnovice u Lysic

Tel.: + 420 777 847 897

Tel.: +420 775 377 573

e-mail: radim.chalupa.ak@gmail.com

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D je advokát specializující se na směnečné, insolvenční a exekuční právo, jakož i na civilní právo procesní, a dále pak na obchodní a dědické právo

JUDr. Radim Chalupa, Ph.D je také autorem celé řady publikací z oblasti směnečného práva, z nichž zmiňujeme zejména *Zákon směnečný a šekový: komentář směnečné části*; *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář směnečné části* z roku 2021, a monografie *Zajišťovací směnka* z roku 2009, *Směnka v soudním řízení* z roku 2017 a *Řízení o zaplacení směnečného nároku (specifika a problémové aspekty)* z roku 2019 a nově i *Excesivní uplatnění a zneužití směnky* z roku 2022.

---

[1] Obdobně H. SCHUMANN: „Padělání je podle panujícího názoru vždy nové vytvoření listinného prohlášení, zatímco změna obsahu již existujícího dokumentu je označována jako pozměnění.“ In: SCHUMANN, H. Die Fälschung nach dem neuen Wechsel- und Scheckrecht. Berlin: Carl Heymanns Verlag, 1935, s. 2: „Die Fälschung ist nach herrschender Meinung stest die Neuherstellung einer urkundlichen Erklärung, während man die inhaltliche Veänderung einer bereits bestehenden Urkunde als Verfälschung bezeichnet.“

[2] ROUČEK, F. Nové československé právo směnečné. 5. vyd. Brno: Barvič & Novotný, 1931. s. 107: „Zfalšovaný obsah. Byl-li obsah směnečného prohlášení (t.j. základní směnky nebo některého dalšího směnečného prohlášení) zfalšován, rozeznáváme: A. stalo-li se zfalšování tím způsobem, že celé směnečné prohlášení nebo jeho podstatná náležitost byla fyzicky odstraněna, zmizel tím vnější podklad a proto i závazek z takového směnečného prohlášení. A. Stalo-li se zfalšování jiným způsobem (na př. doplněním domicilu, čímž platební místo sice jest měněno, ale údaj jeho zůstává), jsou ti, kdož vstoupili do směnečné obligace...“ HERMANN-OTAVSKÝ, K. Československé právo směnečné s otiskem ženevských konvencí z r. 1930. 2. vyd. Praha: Spolek československých právníků „Všehrd“, 1930, s. 142: „Jak nepovolané zmaření, tak i nepovolané škrtnutí skripturního aktu anebo vůbec součástky obsahu směnečného bude se začasté charakterisovati jakožto zfalšování směnky, a to tenkrát, když se následkem takového zásahu obsah směnečných závazků objevuje vůči nabyvateli odchýlným od původního, pravého obsahu jejich, shodného s původním zněním směnky.“

[3] ROUČEK, F. Nové československé právo směnečné. 5. vyd. Brno: Barvič & Novotný, 1931. s. 106:

„...směnečné prohlášení, které může být: A. Základní směnečné prohlášení, t. j. prohlášení výstavcovu (viz čís. 109). B. Další směnečná prohlášení, totiž: a) akcept, t. j. prohlášení směnečnicko (viz čís. 112); b) indosament, t. j. prohlášení indosantovo (viz čís. 119); c) aval, t. j. prohlášení směnečného rukojmí (viz čís. 131); d) čestný akcept, t. j. prohlášení čestného příjemce (viz čís. 135).“

[4] Základní směnku nelze považovat za první a prvotní směnečné prohlášení v případě, že je tato emitována v podobě blankoakceptu nebo blankoavalu, neboť v uvedených případech vzniká směnka vyhotovením akceptu nebo rukojemského prohlášení. Obdobně KOVAŘÍK, Z. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 6. dopl. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 60: „Listinu by vyhotovil směnečník, jako směnečníka by sebe na ní uvedl a hned by ji opatřil i akceptem. Takto vyhotovenou směnku by předal majiteli, který by musel nejméně opatřit podpis výstavce. U směnky na vlastní řad by šlo o jeho vlastní podpis. Hovoří se o blankoakceptech.“ Obdobně KOTÁSEK, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 107: „Blankosměnka je předně listina, která je podepsána alespoň jedním potenciálním účastníkem směnečného vztahu. Může jít o podpis výstavce, akceptanta (pak hovoříme o tzv. blankoakceptu) nebo i o podpis avala.“ Shodně CHALUPA, R. Zákon směnečný a šekový: komentář směnečné části; Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, s. 96: „Blankopodpisatelem nemusí být pouze výstavce. Původcem blankosměnky může být výstavce, příjemce a směnečný rukojmí. Zdaleka ne výjimečně blankosměnku emituje příjemce ve formě blankoakceptu, teoreticky připadá v úvahu i emise blankosměnky směnečným rukojmím v podobě blankoavalu, nejčastěji však blankosměnku dává do oběhu výstavce v podobě nevyplněné základní směnky.“

[5] Další variantu nekalé manipulace se směnečnou listinou představuje padělání směnky a dalšího směnečného prohlášení. Tomuto tématu jsem se věnoval v článku „Směnka - nesměnka: směnka padělaná“, který byl publikován na portálu www.epravo.cz.

[6] Možných kombinací různých podob změny textu směnky je celá řada.

[7] Přeškrtnutí textu ve směnce představuje rozsáhlou materii, jejíž výklad by neúměrně zvětšil rozsah tohoto článku, toto subtéma tudíž nebudu obsahově rozvíjet. Podrobný výklad problematiky lze nalézt v článku: CHALUPA, R. Směnka s přeškrtnutými údaji či směnečnými prohlášeními [online]. EPRAVO.CZ [cit 8.4.2023]. Dostupné >>> [zde](#).

[8] Obdobně CHALUPA, R. Zákon směnečný a šekový: komentář směnečné části; Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021. s. 97 a 100 a násl., obdobně i CHALUPA, R. Excesivní uplatnění a zneužití směnky. Praha: Leges, 2022. str. 118 a násl. a 137 a násl., obdobně i CHALUPA, R. Excesivní vyplnění blankosměnky (vyplnění blankosměnky v rozporu s vyplňovacím oprávněním)[online]. EPRAVO.CZ [cit 8.4.2023]. Dostupné >>> [zde](#).
Obdobně i KOTÁSEK, J. Blankosměnka z pohledu dlužníka. Časopis pro právní vědu a praxi. 1999, ročník 7, číslo 3, s. 284: „Blankosměnka je listina, která zpravidla ještě není směnkou, ale má se jí teprve stát. *Samozřejmě je možné, že by blankosměnka formálně obstála již jako platná směnka. (Tak tomu bude u tzv. vistasměnky, tedy směnky na viděnou, která je splatná při předložení.“
Obdobně i KOVAŘÍK, Z. Vznik, podstata a zánik práva vyplnit blankosměnku. Právní rozhledy. 2007, ročník 15, číslo 1, s. 14: „Především určitá listina může být zároveň blankosměnkou a směnkou, to znamená, aniž bylo k vyplňování vůbec přikročeno. Takových případů nepřichází v úvahu mnoho, ale jsou možné, ba nastávají. Jde o blankosměnky, ve kterých chybí údaj splatnosti a podle ujednání má jej majitel listiny později doplnit.“

[9] Obdobně KOTÁSEK, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 288: „Nerozhoduje také, jaké prostředky k alternaci textu byly použity – připsání, škrtnutí, odstřížení, vygumování a začernění.“

[10] Jinak (částečně obdobně, částečně opačně) KOVAŘÍK, Z. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 6., dopl. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 249: „Za změnu textu směnky lze však považovat jen změny, po jejichž uskutečnění listina ještě zůstane směnkou. (...) Listina, která ztratila povahu směnky anebo která ztratila v důsledku změn svého obsahu některé před tím vyznačené dlužníky, je směnkou zničenou. Lze ji nahradit umořovacím řízením podle § 185i a násl. OSŘ a § 315 ZŘS.“ Shodně KOTÁSEK, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 292: „Ustanovení čl. I § 69 předpokládá jen takové úpravy textu, po kterých je listina i nadále platnou směnkou. Nevztahuje se na situace, kdy nějaká textová úprava – ať již je výsledkem lidské činnosti, či vyšší moci – vede ke zničení směnky jako cenného papíru. Může k tomu dojít např. vygumováním podstatné náležitosti, odtržením či zničením části směnky či rozmočením zápisů na směnce během povodní. V takových případech bude nutno směnku umořit (blíže k tomu čl. I §90).“

[11] CHALUPA, R. Směnka s přeškrtnutými údaji či směnečnými prohlášeními [online]. EPRAVO.CZ [cit 8.4.2023]. Dostupné >>> [zde](#).

[12] Obdobně H. SCHUMANN: „Pokud podepisující osoba změnila obsah svého prohlášení sama ještě předtím, než se cenný papír dostal do oběhu, pak nemohou každopádně z hlediska teorie o smluvním a právním zdání panovat pochybnosti o tom, že ručí podle změněného obsahu.“ In: SCHUMANN, H. Die Fälschung nach dem neuen Wechsel- und Scheckrecht. Berlin: Carl Heymanns Verlag, 1935, s. 87: „Hat der Unterzeichner den Inhalt seiner Erklärung noch selbst geändert, bevor das Papier in den Verkehr gelangt ist, so kann daran, daß er nach dem geänderten Inhalt haftet, jedenfalls vom Standpunkt der Vertrags- und Rechtsscheintheorie aus kein Zweifel bestehen.“

[13] Obdobně Z. Kovařík: „Podpis směnky může být neplatný z hlediska formálního... anebo materiálního.“ In: KOVAŘÍK, Z. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 6. dopl. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 50. Obdobně ROUČEK, F. Nové československé právo směnečné. 5. vyd. Brno: Barvič & Novotný, 1931. s. 105: „Má-li vzniknouti směnečný závazek, musí býti splněny ještě zvláštní podmínky, které jsou: A. Formální platnost směnečného prohlášení (viz čís. 101), neboť dlužník musí se z formálně správné skriptury jeviti jako osoba zavázaná. B. Materiální platnost směnečného prohlášení čili závaznost...“

[14] Shodně CHALUPA, R. Zákon směnečný a šekový: komentář směnečné části; Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, s. 75: „Materiální neplatnost směnečného prohlášení je způsobena takovou vadou tohoto prohlášení, která není patrná z jeho textu. Materiální neplatnost směnečného prohlášení je tedy způsobena „skrytou“ vadou, která není ze směnky patrná.“

[15] J. Kotásek se k označení materiálně neplatných směnečných prohlášení vyjadřuje nepřímou, když konstatuje tyto skupiny námitek: námítka z vlastních vztahů, námítka listinné, námítka nezávadnosti směnečného prohlášení a námítka nekorektního vyplnění blankosměnky. In: KOTÁSEK, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 148-151. Vizte rovněž KOTÁSEK, J. Zákon směnečný a šekový. Komentář. 2. aktualizované vydání. Praha:

Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 83: „Tyto vady – ač nejsou z listiny zřejmé – vedou v důsledku k tomu, že domnělý dlužník nebude ze směnky zavázán. V teorii směnečného práva se běžně hovoří o tzv. materiální neplatnosti, která na rozdíl od neplatnosti formální v zásadě není rozpoznatelná z listiny.“

[16] Obdobně ROUČEK, F. Nové československé právo směnečné. 5. vyd. Brno: Barvič & Novotný, 1931. s. 107: „Nepravé podpisy, t. j. podpisy padělané nebo zfalšované (§ 77, viz čís. 102 A): a) směnečně nezavazují ani pachatele, ani toho, koho jménem občanským nebo obchodním (firmou) označují. (...) b) nemají vlivu na směnečně-právní účinek podpisů pravých, t. zv. princip vzájemné neodvislosti směnečných prohlášení...“

[17] Shodně KOTÁSEK, J. Blankosměnka z pohledu dlužníka. Časopis pro právní vědu a praxi. 1999, ročník 7, číslo 3, s. 284: „Blankosměnka je listina, která zpravidla* ještě není směnkou, ale má se jí teprve stát. *Samozřejmě je možné, že by blankosměnka formálně obstála již jako platná směnka. (Tak tomu bude u tzv. vistasměnky, tedy směnky na viděnou, která je splatná při předložení.“. Shodně i KOVAŘÍK, Z. Vznik, podstata a zánik práva vyplnit blankosměnku. Právní rozhledy. 2007, ročník 15, číslo 1, s. 14: „Především určitá listina může být zároveň blankosměnkou a směnkou, to znamená, aniž bylo k vyplňování vůbec přikročeno. Takových případů nepřichází v úvahu mnoho, ale jsou možné, ba nastávají. Jde o blankosměnky, ve kterých chybí údaj splatnosti a podle ujednání má jej majitel listiny později doplnit.“

[17] Shodně CHALUPA, R. Excesivní uplatnění a zneužití směnky. Praha: Leges, 2022. s. 346.

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)